

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus Humanis. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Dvb. Circa resp. ad 1. Vtrum quis possit si non eligere, saltem appetere, id
quod nouit esse impossibile.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

ARTICVLVS IV.

*Virum electio sit tantum eorum,
quæ per nos aguntur?*

6
affirmatur.

Conclusio est, Tantum eligimus ea quæ per nos agenda sunt. Vbi illud tantum, excludit solum ea quæ nullo modo à nobis pendent, vt fiant vel non fiant.

Probatur Primò, Ex definitione electionis, quam habet Arist. 3. Ethic. c. 3. *Electio est appetitus consultius eorum, quæ in nostra sunt potestate.* Secundò, Quicumque eligit rem aliquam, eligit illam, vel possidere, vel percipere sensu aut intellectu, vel applicare ad usum, vel agere vel pati. Ergo eligit aliquam suam operationem, vel quasi operationem: possessio enim est quasi operatio. Tertio, Quia nullam rem externam eligimus, nisi quatenus subiecta est nostræ operationi; nobisquæ per operationem coniungitur.

Vbi aduerte, etsi res externæ non cadant sub electionem, nisi quatenus nobis mediante operatione coniunguntur; tamen electionem immediate versari non solum circa nostras operationes, sed etiam circa res ipsas, quæ sunt operationum obiecta. Sicut dictum est de delectatione & gaudio. Obiectum enim integrum electionis constat re externa & nostra operatione; vt patet exemplis allatis in secunda ratione. Vnde non solum operatio dicitur eligi, sed etiam res circa quam operatio versatur; eligimus enim hanc vestem, hunc librum, &c.

Obiectum
integrum
electionis.

ARTICVLVS V.

Virum electio sit tantum possibilem?

7
affirmatur.

Concl. Tantum eligimus ea quæ putamus possiblem nobis.

Probatur Primò, Ex art. præcedenti. Cum enim electio sit tantum eorum quæ in nostra sunt potestate, necesse est, vt tantum sit possibilem.

Probatur Secundò, à priori; quia nihil potest eligi, nisi quod putatur vtile ad finem obtinendum: nam tota ratio electionis est vtilitas mediij ad finem: atqui id quod est factum impossibile non potest esse vtile ad finem obtinendum; ergo. Hinc fit, vt, quando in consultatione deuenimus ad aliquod medium necessarium quod iudicamus impossibile, cessemus à prosecutione illius finis, quem intendebamus.

D V B. circa resp. ad Primum.

Virum quis possit si non eligere, saltem appetere id, quod nouit esse impossibile?

8
Caietanus.

Caietanus 1. p. q. 63. art. 3. agens de peccato Angelorum, distinguit duplex impossibile, per se, & per aliud, seu ex suppositione: & docet id quod solum per accidens est impossibile, posse secundum se & directè esse volitum: v. g. Possim velle vt numquam peccauerim, vt parens non sit mortuus; quæ per se quidem possiblem sunt, cum nul-

Aliud est
impossible
per se, aliud
per accidens.

lam repugnantiam includant; tamen ex suppositione, quæ supponitur quod peccauerim, quod parens mortuus sit, sunt impossiblem. Nam impossibile est vt non peccasse conueniat subiecto, in quo iam supponitur peccatum (hæc enim nullo modo eidem simul conuenire queunt;) aut vt non esse mortuum conueniat ei, in quo iam mors supponitur.

Ratio, cur talia velle possimus, est, quia possunt secundum se nudè considerari absque huiusmodi suppositione, quomodo considerata sunt possiblem. Qui enim peccauit, potest se considerare nudè sine peccato, quatenus est homo, & sic non repugnat ei non peccasse. Itaque potest illud hoc modo appetere. Id vero quod per se & naturam suam est impossibile, dicit non posse per se appeti, quia non potest apprehendi vt possibilem, ac proinde neque vt bonum. Concedit tamen posse appeti per accidens, scilicet quatenus coniunctum est alicui, quod per se sit expetendum. Hoc modo damnatos appetere Deum non esse, quia hoc necessarium est, vt liberentur à miserijs, quæ liberatio est per se expetenda.

Respondeo & Dico Primò, Neutrum genus impossiblem posse appeti volitione efficaci. Est impossibilem sententia Doctorum. Intellige, si cognoscatur esse impossibilem; nam de tali est quæstio. Constat enim si putetur esse possibilem, posse efficaciter appeti. Efficacem volitionem voco eam, quæ quis vult rem volitam adipisci, siue quæ mouet ad executionem.

Ratio huius Conclusionis est, quia conari vt fiat id, quod est impossibilem, non potest villo modo apprehendi vt conueniens; ergo non potest appeti. Consequentia patet, quia nihil potest appeti, nisi sub ratione conuenientis. Antecedens probatur, quia laborare vt fiat id, quod est impossibilem, non est per se conueniens, sicut bonum honestum, & delectabile; neque est conueniens propter aliud, vt bonum vtile; nam conatus ad impossibilem nullam vtilitatem habet.

Dico Secundò, vtrumque genus impossiblem posse secundum se & directè appeti volitione inefficaci, quæ explicetur per verbum vellem, opto.

Probatur Primò, Hæc est sententia Arist. 3. Ethic. c. 2. cum ait, *voluntatem esse impossiblem, vt immortalitatis; electionem autem non nisi possibilem.* Vbi Aristoteles loquitur de eo quod putabat per se esse impossibilem; non enim existimabat hominem, cum ab intrinseco sit mortalis, posse effici immortalem, aut posse sibi pugnam elementorum, quibus constat, quod erat necessarium ad immortalitatem. Idem isdem verbis docet Nemesius c. 33. de homine, & Damasc. l. 2. de fide, c. 22. Idem sentit D. Thomas hic ad 1. & Scotus in 2. d. 6. q. 1. & Gab. eadem d. a. 3.

Secundò, Probatur exemplis.

Quia penitens cupit & optat non peccasse: quod tamen scit nunc esse impossibilem. *Patet exemplis.*

Homines interdum optant esse Angeli, etsi sciant id fieri nunquam posse.

Quidam impij optant Deum non esse, idque expresse & directè. Nec refert quod id non optent, nisi propter aliquid coniunctum; scilicet vt liberius possint peccare, vel vt non puniantur: id enim ex eo prouenit, quod non esse Dei non sit per se expetendum, cum nihil in se boni habeat: sed sufficit

Peccatum
primi An-
geli, iuxta
Scotum.

sufficit vt id cupiant volitione directa. Simili modo iuxta Scotum, Gabrielem, & multos Doctores, peccatum primi Angeli fuit, quod appetierit esse aequalis Deo secundum substantiam: quæ sententia non est impossibilis, imò est valde probabilis, si loquamur non de primo peccato, sed de aliquo ex sequentibus post primum.

Quomodo
impossibi-
lia possunt
appeti.

Tertiò, Voluntas potest appetere non solum id, quod absolute subiecto est conueniens, sed etiam quod ei est conueniens secundum aliquam partem, id est, gradum naturæ vel conditionem (potest enim appetere quod est subiecto conueniens secundum corpus, etsi non sit conueniens secundum animam; & quod est conueniens secundum gradum naturæ vegetantis, etsi non sit conueniens secundum gradum naturæ sentientis:) sed id quod est absolute impossibile subiecto, potest ei esse conueniens secundum aliquem gradum, & non habere repugnantiam secundum illum gradum: v. g. esse Angelum, esse Deum, est conueniens homini, secundum gradum substantiæ, & nullam secundum illum gradum habet repugnantiam. Ergo voluntas poterit illud appetere.

11
Solutio
obiectio-
nes.

Obijcitur Primò, id quod scitur absolute esse impossibile, non potest iudicari esse bonum: ergo non potest appeti. Conseq. patet, quia nihil potest appeti nisi sub ratione boni. Antecedens probatur, quia quod scitur esse impossibile, non potest iudicari existere actu vel potestate; ac proinde non potest iudicari esse ens: ergo neque bonum: nam ratio boni supponit rationem entis. Ita Caietanus:

Respondeo primò, si hæc ratio aliquam vim habet, etiam vim habet contra Caietanum. Nam ipse concedit, impossibile appeti propter aliquid ei coniunctum; vt non esse Dei, propter liberationem à miseria: necesse ergo est fateatur non esse Dei iudicari vel apprehendi esse bonum ratione illius coniuncti. Quomodo autem id fieri potest, cum sit proflus impossibile?

Respondeo Secundò, vt aliquid possim appetere, non est necesse vt iudicem illud mihi secundum naturam particularem quam habeo, esse bonum vel conueniens; sed sufficit vt iudicem illud esse bonum in se, vt Scotus & Gabr. docent: v. g. quod bonum sit esse Deum, esse Angelum. Vel certè, esse bonum mihi considerato præcisè secundum rationem substantiæ vel entis, seclusis omnibus alijs rationibus repugnantibus. Cuius enim indiuiduo entis infra Angelum, quatenus ens est, nihilque includit naturæ Angelicæ repugnans, melius est esse Angelum, quam esse id quod iam est; & cuius indiuiduo entis infra Deum, melius est esse Deum, quam esse id quod nunc est.

A simili de
intellectu.

Ratio est, quia sicut intellectus potest considerare & apprehendere subiectum secundum rationem præcisè, ita voluntas potest aliquid ei secundum hanc rationem appetere. Sicut enim intellectus extendit se ad omne verum: & sub quauis præcisione rationis formalis, secundum quam est verum. Ita voluntas se extendit ad omne bonum & conueniens sub quauis præcisione, secundum quam est conueniens.

Imò sufficit
simplex
apprehen-
sio absque
expresso
iudicio.

Neque est necessarium, vt iudicij expressis iudicem esse conueniens vel possibile; sufficit vt simplici apprehensione apprehendam, v. g. esse

Deum, esse Angelum, tamquam mihi conueniens secundum rationem entis, & vt non repugnans secundum hanc rationem absque aliquo formali iudicio. Nam apprehensio sufficit ad actum complacentiæ.

Hinc patet, quomodo possit appeti id quod contradictionem implicat. Non enim est necesse vt iudicetur esse possibile; sed sufficit vt possit apprehendi, tamquam non repugnans secundum illam rationem, etiamsi secundum alias rationes sit repugnantia. Exempli gratia. Quando diabolus optat esse Deus, non optat esse Angelus simul & Deus, Angelus & non Angelus, creatura & non creatura; sed optat tantum alterum extremum contradictionis, naturam scilicet & qualitatem diuinam, quæ est maxime appetibilis, & maxime ipsi conueniens considerato sub ratione entis: quamuis secundum rationem creaturæ vel Angeli non sit conueniens.

Obijcitur Secundò, Nemo potest appetere id ex quo nihil commodi acciperet, etiamsi fieret quod cupit: sed si Angelus fieret Deus per essentiam, ipse nihil inde commodi reportaret; nam ipse desineret esse; & sic non ipse esset Deus, sed alius: ergo non potest illud appetere.

Confirmatur, Quia nemo potest appetere sui interitum, vt inquit Ansel. l. de casu Diaboli c. 4. præsertim vt aliquid boni positui consequatur.

Respondeo Negando maiorem si intelligatur de perceptione commodi in sua persona; quia si possumus quædam appetere, quæ alijs sunt commoda, etiamsi nos inde nihil in persona nostra recipiamus (patet in amore parentum erga filios, & amicorum erga amicos;) multò magis poterit aliquis appetere, quod sibi esset commodum in naturâ alienâ, in quam conuerteretur. Vnde etiamsi Angelus nihil in naturâ Angelicâ commodi perciperet, si votum ipsius quo Deus fieri desideraret, impleteret; tamen perciperet in naturâ diuinâ, in quam conuerteretur. Nec refert quod non ipse, sed alius perciperet; quia secundum æstimationem moralem, ipse censeretur percipere; idque multò magis quam parentas mortui censetur in filijs viuere, & esse beati.

Ad Confirm. Etsi prudenti iudicio nemo possit appetere non esse, vt aliquid boni positui compos fiat; tamen absolute potest. Nam si damnati appetant non esse quod sunt, vt careant miseria; cur non possit quis appetere non esse quod est, vt vertatur in naturam præstantiorem?

Nec obstat quod D. Thom. 1. p. q. 63. ar. 3. ait, Angelum non potuisse appetere similitudinem Dei per æqualitatem; quia loquitur de appetitu efficaci. Vnde non sequitur, quin poterit illam appetere appetitu inefficaci.

Potest quis
appetere
amittere
suum esse,
vt asse-
quatur
melius
esse.

ARTICVLVS VI.

Vtrum homo eligat ex necessitate,
an liberè.

Conclusio est, hominem eligere non ex necessitate, sed liberè. Ratio est, tum quia in potestate est eligere & non eligere; tum quia in potestate eius est eligere hoc vel illud.

Vbi notandum Primò, D. Tho. priore modo significare electionem esse liberâ secundum exercitium, posteriore modo secundum speciem.

Notandum